

AEK, TOPAGUNEA ETA KONTSEILUA

HIRU BEGIRADA ETORKIZUNARI

Dozenaka mila herritar, Euskaraldiaren olatuan, hizkuntza ohiturak astintzeko ariketa egitetik gatoz, eta beste milaka euskaldun eta euskaltzale kalera ateratzen dituen Korrika bete-betean gaude. Bien helburua euskaldunak aktibatzea, hizkuntzaren erabilera lehen lerrora ekartzea. Euskalgintzako hiru eragile handirengana jo dugu "aro berria" deitu izan zaion garaiotan urratsak nondik eman behar diren aztertzeko asmoz.

TESTUA | ONINTZA IRURETA AZKUNE

ARGAZKIAK | DANI BLANCO

"Erronkak ez dira euskalgintzako eragileontzat bakarrik"

MERTXE MUJIK
AEK-KO KOORDINATZAILEA

1 Hasteko, nik neuk ez nuke hainbeste azpimarratuko apalaldia; esango nuke euskalgintzak lanean jarraitu duela, baina nork bere esparruan, eta, sarritan, egindako lan horiek ez direla ikusi edota baloratu euskaldunon zirkuluetatik harago. Esaterako, euskaltegietan ikasle-kopuruaren beherakadari aurre egin diogu, bi urtean behin Korrika arrakastatsuak antolatu ditugu... Hori esanda, egia da garai berri baten aurrean egon gaitezkeela, eta hori esateko zantzuen artean hauexek nabarmenduko nituzke: administrazioen eta euskalgintzako eragileen artean elkarlanerako zabaldu den bidea –Euskaraldia edota hedabideen arloan sinatutako hitzarmena, esaterako–, eta Korrikara eragile berri askotxo hurbildu izana, konpromisoak hartzeko gogotsu.

2 Argi daukat betikoak ez duela balio. Horrez gain, uste dut erronkak ez direla euskalgintzako eragileontzat bakarrik, euskararen normalizazioa ez dagoelako bakar-bakarrik gure lanaren baitan. Halere, euskalgintzako eragileon erronkak arlo hauetan daudela uste dut:

- Ezagutzaren unibertsalizazioa: Nahitaez sakonago jorratu beharreko gaia da. Euskal Herriko biztanleen erdiak oraindik ez daki euskaraz. Egoera hori irauli ezean, nekez izango da jauzi itzela erabileran.

- Lan munduaren euskalduntzea: Aukera paregabea dugu lan munduan eragiteko! Administrazioan, esaterako, datorren hamarkadan jubilariorandana aurreikusten da. Orduan sartuko diren langileek bermatuta izango dute euska-

GALDERAK

1

Esaten da, euskalgintza, apalaldiaren ondoren garai berri baten atarian dagoela. Zein dira garai berri horren adierazleak?

2

Zein dira euskalgintzako eragileen erronkak hemendik aurrera?

3

Zein dira korapiloak?

4

Euskaraldiaren ondorengoan gaude. Zertarako balio izan du eta zertarako ez?

5

Gizarte eragileen eta erakunde publikoen arteko harremanak hobeak diren garai honetan, euskararen normalizazio bidean ez al dago epelago aritzeko arriskurik?

raren ezagutza, neurri batean, bederen. Lanean hasteko harrera-prozeduretan euskaraz lan egiteko bideak ziurtatuta egon behar du, ezinbestean. Horrez gain, enpresa askotan zuzendaritza-alaketak izango dira, eta haietan behar-rean hasiko diren pertsonak ere euskararekiko atxikimendua izango dute. Ezbairik gabe, mimoz eta arretaz zaindu beharreko arloa dugu.

- Hizkuntza-politika integrala eta publikoa garatzea: Arlo guztiak eta Euskal Herri osoa aintzat hartuko dituen plan-gintza behar dugu.

- Etorkinen uholdeari ere berandu baino lehen heldu beharko diogu: Etorriko diren horiek euskaraz bizi den herri batera etorri direla ikusi behar dute. Euskarak herritarren integrazioarako tresna izan behar du. Euskal Herrian, berton jaio ez diren belaunaldi asko ezagutu ditugu, eta ezagutuko ditugu; askok, gainera, ez dute izan euskararen berri, edo hortik kanpo geratu dira. Euskara duen herri batean bizi direla jakin behar dute, eta bereziki, uste dut euskarak asko laguntzen ahal duela gizartea bera kohesionatzen.

3 Diagnostikoak partekatuta daude, esango nuke horretan asko sakondu dugula. Orain, neurriak jarri behar dira, eta hain zuzen eginkizun horretan, maiz, trabatu egiten gara. Hortxe ikusten dut korapilo bat, denboraz askatuko dena.

4 Balio izan du hizkuntza-ohituren gainean hausnartzeko; nik balio handia ematen diot horri. Balio izan du elkarlana areagotzeko, hainbat lekutan, behintzat. Zertarako ez duen balio izan? Bada, euskararen geroa ziurtatzeko bidea izan dadin; horretarako, Euskaraldiarekin batera, beste gauza asko egin behar dira.

5 Egon daiteke, bai, baina arriskua ekiditea gure esku dago. Hori lortzeko gakoak da bakoitzaren lana aitortzea eta zintzo jokatzea, eta kritikak egin behar direnean, egitea, norbere lana hobetzeko modutzat hartuta. Ondo egindako lanak aitortu behar direlakoan nago. Nik, arriskuak baino, aukerak ikusten ditut; alabaina, horretarako, lan-moldeak ere aldatu beharko dira, gobernantza partekatuak izan behar dira, elkarrekin lan egiteko guneak sortu, elkarrekin landutako plangintzak abiatu... Lehen esan bezala, bakoitzaren lanaren aitorpena beharrezkoa da.

JUNE PRIETO / FOKU

"Inoizko oinarri eta baldintzarik onenak ditugu jauzi berriak emateko"

JASONE MENDIZABAL
TOPAGUNEKO ZUZENDARIA

1 Noraezaren sentazioa izan dugu euskalgintzako eragile askok, horrenbeste lan egin ondoren geneuzkan helburuak lortzetik urrun ikusi baititugu euskararen inguruko adierazleak. Biribil honetatik ateratzeko gogotsu eta prest gaudela esango nuke eta ikusten ditudan sintomen artean honakoak aipatuko nituzke: euskalgintzaren baitako konfiantza giro berritu eta indartua, herritar euskaltzaleen aktibazio freskatua, diskurtso berrien azaleratzea, instituzioekin lankidetzaren sendotua eta elkarrekin desafio berriei heltzeko gogoia. Inoizko oinarri eta baldintzarik onenak ditugu jauzi berriak emateko.

2 Lehenatasunezko bi erronka nagusi aipatuko nituzke: lehena premiarekin lotuta, lan mundua, eta bigarrena gozamenarekin lotuta, aisialdi eta kulturgintzako esparru askea. Patxi Saezek 2015ean aurkeztu zigun "elefante"tik hona ezer gutxi mugitu da. Odolustearen adierazle nagusia aipatzekotan, esango nuke milaka eta milaka gaztek haurtzarotik euskara ikasteko egindako ahalegina, alferrik galtzen dela lan mundura heltzerakoan, nagusiki erdaraz jarduten baita. Eskolaren bidez haurrak euskalduntzeko hamarkadako inbertsio publikoari etekina ateratzeko ardura daukagu eta gaztetxoengan euskara erabiltzeko motibazio iturri funtsezkoa izan daiteke gainera. Baina beharra beharra da, eta gazteok lan mundura heldu orduko eskolaz kanpo dute benetako bizitza gozagarria, eta garai hau gero eta luzeagoa da. Hortaz, aisialdi eta kulturgintzaren eremu gozagarri eta sortzailea aipatuko nuke lan munduarenarekin batera. Estrategikoak izan daitezkeen gai potolo gehiago badaude aurrekoez gain: euskararen ulermenaren unibertsalizazioa, euskaltzaleen aktibazioa, euskarazko komunikazio sistema integral baten bultzada, etorri berrientzat eta hizkuntza aniztasunaren kudeaketarako plangintza orokor bat... Euskalgintzaren etapa berrian ezin dugu bertan goxo gelditu.

3 Aldaketa sakonak eskatzen ditu egoera berriak eta oro har pertsonok eta zer esanik ez eragile eta instituzioek aldaketari erresistentzia jartzen diote. Akordio soziopolitiko berriak behar ditugu eta horretan guztian askoren arteko adostasunak eraiki bide berean bultzatzea egiteko.

4 Balio izan du ilusioa pizteko, euskaraz bizitzeko herritarren gogoia eta lana ikusarazteko, lankidetzaren berriak sartzeko, Euskal Herriko lurralde guztietan batera aritzeko, hizkuntza praktika berriak esperimendatzeko, arau berriak gizarteratzeko... Ez du balio izan euskararen erabileran jauzi handi bat emateko, edizio asko beharko ditugu horretarako. Ez du balio izan sortutako lankidetzaren sare berriak blindatzeko, lankidetzaren batzuk hauskorregiak baitira oraindik.

5 Arriskua beti dago baina aitzakia horrekin urratsik ez ematea al da bidea? Harremanak txarrak badira, txarrak direlako eta hobeak badira arriskuak daudelako. Erne egon behar dugu eta arrisku hori eta beste hainbat aurreikusi eta kudeatu beharko ditugu, baina baldintza hobeak baditugu gure ardura da euskararen mesedetan aukera horiek baliatzea.

"Normalizazio-prozesuaren hanka politikoa sendotzea da erronkarik nagusiena"

PAUL BILBAO

KONTSEILUKO IDAZKARI NAGUSIA

1 Egia esan, ez dut gustuko apalaldia kontzeptua, benetan uste baitut Euskalgintza lanean aritu dela azken urteotan. Akaso, egin/eragin binomio horretan egiteari jarri zaio arreta handiagoa eragiteari baino.

Bestalde, egia da gizarteko beste sektore batzuetatik, feminismotik esaterako, lan-molde berriak erakusten ari zaizkigula, are gehiago, zehar-lerro diren gaiak ertzetatik zentrora ekartzeko estrategia eragingarriak ari gara ikusten. Kontua da horiek nola aplikatu euskararen normalizazio-prozesuan.

2 Gure ustez normalizazio-prozesuaren hanka politikoa sendotzea da erronkarik nagusiena. Horretarako, adostasun soziopolitiko berriak eraiki behar direla iruditzen zaigu. Ziklo berri bati hasiera eman behar bazaio, hizkuntza-politikari lotutako adostasun soziopolitiko berri eta berriak behar dira.

3 Tamalez, euskara eta hizkuntza-eskubideak ez daude kokatuta agenda politikoaren erdigunean. Euskararen normalizazioaren beharraren zirimiria ez du behar bezala gizarte osoa busti. Egia da, bai, batzuetan euri-jasak izaten direla eta

Korrika da horietako bat. Halere, afera da euskararen normalizazioaren tentsioa urte osoan mantendu behar dela.

4 Modu orokorrean, batetik, Euskaraldiak balio izan du euskararen normalizazio-prozesuaren hanka soziala indartzeko edo giharra erakusteko. Bestetik, Euskaraldiaren bidez erakutsi da euskararen gaia guztion afera dela eta guztiok badugula zer egina. Hirugarrenik, lanerako harreman-eredu berriak sortzeko balio izan du. Eta, uste dut azterketen emaitzek hizkuntza-ohiturak aldatzeko baliogarria izan dela erakutsiko dutela.

Bere buruari jarritako helburuak bete dituela iruditzen zait. Kontua da Euskaraldiari ezin eska diezazkiokegula horrelako dinamika bati ez dagozkion helburuak. Horrexegatik esan dut dinamika berri bat behar dugula hizkuntza-ren normalizazio-prozesuaren alde politikoa indartzeko. Hizkuntza-eskubideak bermatzeko prozesu politikoa zehaztutako duten adostasunak eraiki behar ditugu berandu baino lehen. Horri lotuta, Kontseiluak beste behin jarri nahi du mahai gainean inoizko adostasun sozialik handiena lortu duen proposamen

politikoa, Hizkuntza Eskubideak Bermatzeko Protokoloa. Asmoa dugu, oinarri hori hartuta, hurrengo hilabeteotan adostasun horiek jorratzen hasteko.

5 Printzipioz kontrakoa beharko luke. Hau da, berez, gizarte eragileen eta erakunde publikoen arteko harremanek hobera egiteak normalizazio-prozesuaren azkartzea ekarri beharko lukete. Eragileek eta instituzioen arteko konplizitateko harremanek itsasontziari abiadura handiagoa hartzera lagunduko liokete.

Horretarako, harreman-eredu berriak aztertu behar ditugu hizkuntza-politikari dagokionez. Gobernantza da azken boladan bolo-bolo dabilen hitza, eta zinez uste dut hizkuntza-politikatik hizkuntza-gobernantzarako jauzia egin behar dugula. Argi dago, instituzioek eta eragileek funtzio desberdinak betetzen dituztela hizkuntza baten normalizazio-prozesuan, baina ezin dira bi zutabe independente gisa agertu. Lan egiteko modu eta formula berriak aurkitzen hasi behar dugu hizkuntza-politikan eragileek iritziak pisu handiagoa izateko. Uste dut euskalgintzak erantzukizunez jokatu duela horrela aukerak sortzen hasten badira. ●